

Sulo on Taina Martiskaisen ensimmäinen pelastuskoira.

Aino Roubuttaa Urhoa ketteryysharjoitukseen.

Sulo ja Urho etsivät kadonneita

Aino lymyää vanhassa ladossa niityn reunassa. Taina pukee Sulolle pelastusvaljaat ja lähettää sen komennolla: – Etsi ukko! Tuhisten ja innosta väristen Sulo samaa niityn reunaan ja kaartaa tuulen alta ladolle. Se osuu jäljelle ja haukkuu kohta vimmatusti: Löytyi, löytyi!

Ollaan Martiskaisen perheen kanssa pelastuskoiraharjoituksissa. Perheen viidestä koirasta ovat mukana 7-vuotias bokseri Sulo ja 4-vuotias bostoninterrieri Urho, joka vipeltää tottuneesti keinulaudalla ja tikkailla 10-vuotiaan Ainin sivulla.

Aino valmentaa Urhoa harjoitusradalla ketteryyskokeeseen ja treenaa sen televaisuutta. Ketteryysskoe on osa rauniokoetta, josta Urho on suorittanut ensimmäisen osan. Se on suorittanut aiemmin keväällä myös hakukokeen. Valmiin pelastuskoiran on pitänyt suorittaa kaksi kolmesta pelastuskokeesta: pelastusjäljen, pelastushaun ja rauniokokeen.

Myös perheen muut koirat – bostoninterrieri Voitto, bokseripentu Tarmo ja vuoden vanha saksanpaimenkoira Jämä – koulutetaan pelastuskoiriksi.

SEKAROTUINENKIN KELPAA

Sulo on Tainan ensimmäinen pelastuskoira. Se on suorittanut kaikki kolme pelastuskoetta.

– Minä olen aina pitänyt lättäno-kista, joten valitsin bokserin. Ne ovat vilkkaita ja sinnikkäitä. Pentueesta valitsimme Sulon, koska se näytti vahvaherroisimmalta. Alussa jopa epäilimme, että se on kuuro, kun se ei säikkynyt meteliä.

– Sulo on itsenäinen, voimakas- tahtoinen ja mielestäni valtavan äly- käs. Nämä ovat hyviä piirteitä, vaikka eivät teekään helpoksi koiran tot- televaisuuskoulutusta. Jäljittäessään maastossa koiralla pitää olla luon- netta. Sen on tiedettävä välittömäs-

ti, mitä tehdä, eikä se saa välittää, jos ohjaaja on epävarma.

– Rodulla ei ole väliä, eikä koolla- kaan. Esimerkiksi pieni Urho on loistava pelastuskoira. Tärkeämpää on, mistä rodusta itse pitää ja millaisen suhteen luo koi- raansa.

– Koiran ei tarvitse olla rotunsa muotovalio, mutta sen pitää tulla toi- meen sekä vieraiden ihmis- ten että toisten koirien kanssa, eikä se tietenkään saa olla vihainen, Taina kertoo.

KOIRIEN KANSSA LAPSESTA ASTI

Taina ja Jarmo Martiskainen ovat molemmat eläneet koirien kanssa lapsesta asti ja kouluttaneet niitä. Pelastuskoiratoiminta sopii heidän mielestään hyvin lapsiperheillekin, jos pitää reippaasta ulkoilmaelä- mästä. Heillä on aina ollut koiria, paitsi silloin, kun nyt murkkuikäiset pojat olivat aivan pieniä.

– Silloin oli muutaman vuoden tauko, mutta jo Ainin syntymän ai- koihin meillä oli jälleen koira. Sitten tuli tunne, että koiran kouluttami- sesta voisi olla hyötyä myös muille, ja niin aloitimme pelastuskoiratoi- minnan.

– Kun pojat olivat pienempiä, lähdimme usein harjoituksiin ja lei- reille koko perheen voimin. Nyt Ai- no on lapsista innostunein ja halu- aa itsekin kouluttaa varsinkin Ur- ho.

– Harjoituksissa lapset leikkivät usein omia leikkejään tai tutkivat luontoa. Pienimmät ovat olleet sel- käreppussa. Mutta lapset ovat esi- merkiksi hakuharjoituksissa hyviä maalimiehiä. On hyvä, että koira

tottuu etsimään lapsia, sillä tositi- lanteissa etsitään usein juuri heitä. Varsinaisissa pelastustilanteissa lap- set eivät voi turvallisuusyistä olla mukana.

– Koiran hoitaminen kehittää lapsen vastuuntuntoa ja empaatti- suutta. Koska koiran kouluttami- nen pelastuskoiraksi kestää usein vuosia, isosta lapsesta ehtii siinä ajassa kehittyä jo täysi-ikäinen, joka voi osallistua pelastustoimiinkin, Taina tähdentää.

PENNUSTA ASTI IHMISTEN KANSSA

Koirien opetukseen menee Martis- kaisen perheeltä kolmisen iltaa vii- kosta ja lenkkeilyt päälle sen mu- kaan, missä vaiheessa kunkin koiran koulutus on. Kokeet on uusittava kolmen vuoden välein. Koiraa pitää kouluttaa vähän koko ajan ja erityi- sesti ennen koetta.

– Sulo ja Tarmo ovat nyt jälki- koulutuksessa. Sulo uusi syksyllä jäljestyksen, ja Tarmo suorittaa sen ensimmäistä kertaa. Urhon kanssa harjoittelemme raunio B:tä varten.

Jo ennen pelastuskoulutusta pen- tu tarvitsee sekä rakastavaa huo- miota että tapakasvatusta. Pennulle on luotava selkeät rajat.

– Koska siitä on tulossa perheen- jäsen, sen on totuttava paitsi ihmi- siin ja toisiin koiriin meillä myös ka- niin ja papukaijaan. Niiden on voi- tava rauhassa loikkia ja lennellä tu- lematta syödyksi.

– Pennun kanssa pitää olla luotta- mus, hyvä yhteishenki ja annos kek- seliäisyyttä. Sitä ei opeteta pakolla. Viemee pentua myös moniin eri- laisiin ympäristöihin ja maastoihin. Myös vieraat saavat käsitellä sitä. Näin syntyy luottamus, että vieraat

ihmiset ovat mukavia. Samalla yritetään välttää, ettei se saa huonoja kokemuksia ihmisistä eikä toisista koirista.

– Tottelevaisuus- ja pelastuskoulutus aloitetaan yhtä aikaa melko pienestä aluksi leikin varjolla, puoleltoista vuoden iästä lähtien intensiivisemmin. Tottelevaisuudesta luoksetulo on kaikkein tärkeintä varsinkin hakuetsinnässä. Koiran on oltava ohjaajan hallinnassa. Ei ole mitään erityistä sääntöä siitä, missä järjestyksessä etsintälajeja koiralleen opettaa. Me olemme aloittaneet yleensä jälkikoulutuksella.

– Elämäntilanne ratkaisee, mitä kukin ehtii koiransa kanssa tehdä. Pelastustoiminnan kannalta on kuitenkin sitä parempi, mitä enemmän eläimen kanssa puuhaa. Esimerkiksi agility on oikein hyvää harjoitusta vaikkapa raunioetsintään. Kyllä tämä on pikemminkin elämäntapa kuin harrastus, Taina ja Jarmo myhäilevät.

ETSINTÄ ON RYHMÄTYÖTÄ

– Pelastuskoiratoiminta on vapaaehtoistoimintaa, eikä etsintöihin ole pakko lähteä. Silti harvoin kukaan kieltäytyy, kun hälytys tulee. Tositalanteessahan on useimmiten kyse ihmishengestä.

– Tästä harrastuksesta karsiutuvat

aika nopeasti ne, jotka eivät ole sitoutuneet tosissaan. Jo harjoitukset voivat olla rankkoja: puurtamista paksussa lumessa, liukastelua pimeässä ja sateessa tai upottavalla suolla, ei vain kuljeskelua kesäisellä mäntykankailla, Taina vakuuttaa.

Pelastustilanteita oli SPR:n tilastojen mukaan Oulun läänin alueella viime vuonna 17. Koiraryhmät eivät kuitenkaan olleet mukana kaikissa tilanteissa. Ongelmana on usein, että hälytys tulee koirille niin myöhään, että etsijöitä ja kaikenlaisia jälkiä on jo paikalla niin paljon, että koiran on vaikea toimia. Parasta olisi, että koira olisi paikalla ensimmäisten joukossa.

Etsintä on ryhmätyötä, joten on hyvä, että mukana on monenlaisia, eri etsintälajeja hallitsevia koiria. Koira kohti mukana on yleensä vähintään kaksi henkilöä, ohjaaja ja apuohjaaja, ja mielellään kartanlukija kolmantena.

Koira ei jaksa uupumatta etsiä pitkään, puolesta tunnista tuntiin on maksimi. Uupuessaan koira turhautuu. Sen jälkeen se tarvitsee pienen levon jatkaakseen taas. Etsiminen on koiralle kuitenkin ennen kaikkea leikkiä, ja pitkien tuloksettomien etsintöjen välissä koira voidaan myös palkita motivointi-harjoituksella, jolloin etsintänto jälleen palautuu. ●

KARVAISET PELASTAJAT

- Pelastuskoiratoiminnasta vastaa valtakunnallisella tasolla Suomen Palveluskoiraliitto ry.
- Pelastuskoiraryhmät työskentelevät Suomen Punaisen Ristin ja poliisin kanssa lähinnä eksyneiden ja kadonneiden etsinnöissä. Suomessa on tällä hetkellä 39 viranomaisten kanssa työskentelevää pelastuskoiraryhmää. Ryhmissä valmiita pelastuskoiria on 208.
- Pelastuskoiraksi rekisteröidyllä koiralla on oltava voimassa vähintään kaksi kolmen vuoden välein uusittavaa suoritusta kolmesta etsintätavasta: jäljestyksestä, hausta ja raunioetsinnästä.
- Pelastuskoiran ohjaajan tulee suorittaa etsintä- ja viestiliikennekurssi ja hallita ensiapua ja suunnistusta.
- Suomessa on monilla paikkakunnilla palvelu- ja pelastuskoirayhdistyksiä, joihin voi ottaa yhteyttä halutessaan pelastuskoiratoimintaan.

TIED

Juhlien järjestäminen on hetken kuluksa hauskaa, mutta jos haluaa tehdä siitä jotain muuta kuin peljää, on syytä miettiä, miten juhlien järjestäminen voidaan tehdä mielenkiintoiseksi ja hausaksi. Muista myös juhlien turvallisuus. Hyvin suunniteltu juhla on myös mielenkiintoisempi. Ruokatarjoilu on juhlien tärkein osa. Muutakin mielenkiintoista ruokaa voi tarjota, esimerkiksi rouskutus, mehevät sammutinruukit, kuivilta pienten halleittavine leikkimateriaaleine juhlaan, mutta myös jäätelöllä. Juhlien mehu, jonka voi tarjota pillillä imien,

Satulin

Vaalea kääret
3 (ä 60 g) kana
2 dl sokeria
1 dl vehnäjauhoja
1 dl perunajauhoja

Tumma kääret
3 (ä 60 g) kana
2 dl sokeria
3/4 dl vehnäjauhoja
2 rkl tummaa kakaota
1 dl perunajauhoja

Täyte
2 tkl (ä 125 g) maitoa
seena (Pirkka)

Tornien kuorrutus
2 dl vispikermaa
1 tkl (250 g) maitoa
1/2 dl sokeria
2 tl vanilliinisokeria